Nieuwsbrief
NATIONAAL SLEEPVAART MUSEUM MAASSLUIS
GEREGISTREERD MUSEUM

Van de voorzitter

Het is reeds eind september en weer is er een nieuwe wisseltentoonstelling.
Deze van “IJ tot IJMOND” tentoonstelling werd afgelopen zaterdag 19 september geopend door de heer Cor Oudendijk.
Wij zijn verheugd dat de opening veel gasten heeft aangetrokken om toch zo vroeg op deze zaterdagmorgen aanwezig te zijn.
Een gedetailleerd verhaal vindt u verder in deze Nieuwsbrief.

Ook wordt u op de hoogte gesteld van het belang van donateurs voor het Museum, wij kunnen niet zonder en vertrouwen erop dat u als trouwe lezer ook uw kennissenkring overtuigd van het belang. Het bedrag van minimaal € 25 per jaar plus een entreekaart voor een jaar is voor veel liefhebbers toch geen bezwaar?

Op de echte zeeslepers werd een van de belangrijkste rangen vervuld door de door Radio Holland geleverde marconisten. Zij werden aangeduid als “Sparks” of te wel vonkentrekker, die altijd aan het uitluisteren waren of er een job gemaakt kon worden.
Een verhaal hierover vindt u ook in deze brief.

Onze suppoosten geven ook een kijkje in wat zij zo al doen voor het museum.

Een voor ons belangrijke steunpilaar de burgemeester van Maassluis de heer Koos Karssen neemt afscheid van het ambt en van zijn positie in onze Raad van Toezicht en Advies.
Wij als Bestuur en allen vrijwilligers bedanken hem voor zijn grote betrokkenheid bij ons museum.

Deze tentoonstelling kunt u tot 8 mei 2006 bezoeken, wij staan voor u klaar.

Karel Kaffa

KAPPIE en het Nationaal Sleepvaart Museum!

Met ingang van zondag 5 juli 2015 wordt de Facebook-pagina van het Nationaal Sleepvaart Museum, elke week (op zondag) opgesierd met een strook van het stripverhaal ‘Kappie en de zeeheks’.

Deze strip, over een sleepbootkapitein, maakt deel uit van de nalatenschap van Marten Toonder en de auteursrechten zijn en blijven dan ook eigendom van de ‘Stichting het Toonder Auteursrecht’. Dankzij de medewerking en ondersteuning van die stichting is het ons museum mogelijk gemaakt om deze strip te gaan plaatsen, en het museum wil via deze weg graag haar dank daarvoor kenbaar maken.’

Ook danken wij de ‘St Uitgeverij Stripstift’ voor het leveren van het prachtige beeldmateriaal.

Wij hopen dat u veel plezier zult beleven aan de (wellicht hernieuwde) kennismaking met deze stripheld uit vroeger tijden, dus wij roepen u graag op om elke zondag even langs te komen op onze Facebook-pagina.

Feestje op de Nieuwe Waterweg

Het bestuur van de Stichting Sleepboothaven Maassluis heeft als verrassing voor burgemeester Koos Karssen ter gelegenheid van zijn aanstaande afscheid (1 november), op 19 september een mini vlootschouw georganiseerd. De meeste schepen uit de haven van Maassluis namen deel aan dit evenement.
Ons museum maakt ook deel uit van deze stichting en een aantal van onze vrijwilligers hebben meegevaren en/of waren aanwezig bij de receptie aan boord van de Elbe.

Omdat de “deuren” van de Maeslantkering getest werden, was er geen scheepvaartverkeer op de Nieuwe Waterweg.
De schepen hadden het rijk alleen en kregen bekijks vanaf de wal en vanaf de veerboot.
Na de vlootschouw werden de burgemeester en zijn vrouw toegesproken door de voorzitter van de SSM, Gerrit Langelaar.
Met enkele toepasselijke woorden met humoristische trekjes zette hij Koos in het zonnetje en benoemde hem tot commandeur in de orde van de Stichting Sleepboothaven Maassluis. De burgemeester was aangenaam verrast en bedankte de vrijwilligers van alle stichtingen voor hun tomeloze inzet.

Foto: Edwin van Woerkens

Hulpverlening ter zee door sleepboten

In de twintiger jaren van de vorige eeuw werden door de Nederlandse sleepbootrederijen “initiatieven voor de hulpverlening ter zee” genomen. Die stap had alles te maken met de ontwikkeling die het radioverkeer op zee vanaf de Eerste Wereldoorlog had doorgemaakt. Schepen kregen zenders en ontvangers. Hierdoor kon men aan een sleepboot laten weten of hulp nodig was. Morse was hierbij het toverwoord.

Morse is een communicatiecode, bestaande uit met tussenpozen uitgezonden signalen, die letters, leestekens en cijfers representeren. De code werd in 1835 uitgevonden en ontwikkeld door Samuel Morse met het doel deze te gebruiken voor de telegrafie. Bij de telegraaf kon men alleen maar kiezen uit twee toestanden: sleutel naar beneden (= stroom) of sleutel niet bediend (= geen stroom) en tijdsduur (kort of lang). Telegrafie wordt algemeen beschouwd als een voorloper van de latere digitale communicatie.

De sleepboot rederijen zagen de enorme mogelijkheden van deze nieuwe technische ontwikkelingen voor de sleepvaart. In het voorjaar en in de zomer, als het weer goed was, werden er meestal sleepreizen gemaakt. In de overige maanden was er veel minder sleepwerk, zeker op het noordelijk halfrond. En dus was het logisch in die periode ergens een sleepboot neer te leggen en vervolgens af te wachten wat er ging gebeuren. Dat betekende dat voornamelijk in de winter rond en midden in de Atlantische Oceaan (op de Azoren) sleepboten op station werden gelegd, die werkeloos bleven tot zij, door een radionoodsein gewaarschuwd, ter hulpverlening uitvoeren. Zo lagen er rond de Noord Atlantische kusten sleepboten op station b.v. in Brest, Douarnenez, Azoren, Queenstown, Falmouth en La Caruna. Het waren allemaal stations die dichtbij de drukbevaren toegangen en uiteinden van de Noord Atlantische route lagen. Een zeesleepboot op station was evenéén een boot die was uitgerust om te kunnen bergen; want er werden behalve trossen ook pompen, slangen, een duikinstallatie en gereedschap voor noodreparaties meegenomen. Slepen en bergen: het was een combinatie die volstrekt nieuw was in de jaren twintig van de vorige eeuw. Eén en ander was mogelijk geworden dankzij de communicatie die schepen met elkaar door middel van radioverbindingen konden hebben; contact dat trouwens ook via een kuststation kon worden gelegd. Radio aan boord van schepen was een vinding die uit de allereerste jaren van die eeuw dateerde. Het was een uiterst waardevol iets, een fenomeen dat een geweldige vlucht zou nemen. Iedereen die met varen had te maken, zag er het enorme nut van in.

In internationaal verband was in het jaar 1908 het noodsein SOS geïntroduceerd, een oproep die een onnoemelijk aantal zeelieden het leven zou redden. SOS is het internationaal noodsignaal voor draadloze communicatie. In morsecode wordt het zo weergegeven: ...- - -... aan elkaar, dus zonder pauze, net zoals er geen pauzes in één letter zijn. De voorloper van SOS was CQD. Een marconist werd door de rederijen in dienst genomen om dit radiostation te bemannen.

Onze Marconist

Gepiep, gekraak, geknetter,
men snapt hiervan geen letter.
Slechts één die ervan wist
het was onze marconist.

Gezeten achter een sleutel
begreep hij ’t gereutel.
De tekens uitgepakt
en op de typemachine gekwakt.

Diverse telegrammen
uit de ether opgevangen.
Posities, nieuws en weer
hij hoorde ’t keer op keer.

Een vreemdeling aan boord
die niet tot de rederij behoort.
Was toch onbetwist
ons eigen marconist.

De marconist - die zelfs een vervanger aan boord had - had weinig plaats voor zijn apparatuur. Want bij het ontwerpen van de in begin van de vorige eeuw gebouwde sleepboten was er nog geen sprake van dat er een radio installatie zou worden geïnstalleerd. De zender en alle andere apparatuur die er bij nodig was, moesten dan ook in de hut van de marconist worden geplaatst. De masten van de sleepboot moesten, met het oog op de plaatsing van de antennes, worden verlengd.

In de expositiezaal van het museum is de volledige originele radiohut van de Smit sleepboot *Roode Zee* uit 1908 ondergebracht. Zodra u in de hut een kijkje neemt, gaat automatisch de marconist een verhaal vertellen over de wachtdienst en het uitluisteren van morse signalen van schepen in nood. Kom eens kijken en waant u zich als marconist aan boord van een zeesleper.

Hans van der Ster

Nieuwe Wisseltentoonstelling “Van IJ tot IJmond”

In het Museum is opnieuw een nieuwe wisseltentoonstelling te bezichtigen. Op 19 september werd deze nieuwe tentoonstelling met de naam “Van IJ tot IJmond” geopend door de voormalige havenmeester van Amsterdam de heer Cor Oudendijk.

In een van de bedrijfshallen van de “Scheepswerf De Haas Maassluis” werd aan een groot aantal genodigden deze nieuwe tentoonstelling uiteen gezet. Uit het zeer groot aantal rederijen uit Amsterdam, IJmuiden en rond het Noordzeekanaal is een selectie gemaakt waaruit duidelijk het belang van de sleepvaart voor de stad Amsterdam, het Noordzeekanaal en de haven van IJmuiden tot uitdrukking komt. De sluizen en het graven van het Noordzee kanaal zijn hierbij niet vergeten en geven een goede indruk wat aan het eind van de 19e eeuw, met de verbinding van de Noordzee naar Amsterdam, is bereikt. Met het luiden van de scheepsbel, door de Hr. Cor Oudendijk, werd deze nieuwe tentoonstelling officieel geopend. De bezoekers konden de prachtige modellen, foto’s, diverse artikelen over het kanaal bewonderen. De tentoonstelling werd zelf met filmbeelden van operationele sleepboten verrijkt.

Onder het genot van een hapje en drankje werden diverse lovende woorden over deze nieuwe tentoonstelling uitgesproken. Voor onze donateurs was er de volgende dag gelegenheid de nieuwe tentoonstelling te bezoeken. Zij kwamen onder de indruk en hadden lovende woorden van wat er allemaal weer in de diverse vitrines was uitgestald. De tentoonstelling loopt tot 8 Mei 2016. Dus kom gerust eens langs om deze unieke tentoonstelling te bewonderen, het is zeker de moeite waard.

20 september - de Donateurs Dag

Elders in onze Nieuwsbrief heeft u gelezen over de opening van onze nieuwe expositie van IJ tot IJmond. Wij hadden eerder onze donateurs per mail uitgenodigd om de dag na de opening onze gast te zijn om te kunnen genieten van deze splinternieuwe expositie. En omdat wij uw donateurschap waarderen doen we dat met een toch wat feestelijk tintje. U hebt dan ook de moeite genomen om naar ons toe te komen en wij zijn trots om onze nieuwe expositie en blij om deze aan onze donateurs te kunnen laten zien. Win-win dus.

Ruim veertig donateurs hebben gehoor gegeven aan onze uitnodiging en gezien de reactie van deze bezoekers moeten we deze “day-after” erin houden. De vroege bezoekers werden verwelkomd met koffie en een sleepbootkoek van onze vermaarde Maassluise banketbakker Holtkamp. De bezoekers later op de middag kregen een “schoot aan bij de beting” (het is immers altijd wel ergens anders in de wereld “pikheet”) en werden zij verwend met snacks gepresenteerd door onze gastvrouwen Nicole en Melissa. (onderste foto rechts).
Ook voor één van de vrijwilligers was er een bijzondere ontmoeting. Jan en Riet Dinkelaar (zie foto hieronder) raakten in gesprek met Wim de Snaijer. Hij herinnerde zich nog dat zijn vader met Jan gevaren had en dat werd dan ook door Jan bevestigd.

De expositie werd op prijs gesteld en mede door de uitleg van ons bestuurslid Hans de Klerk (zie de twee bovenste foto’s) die bij ons de de uitvoerder van het expositiebeleid is, werd door de aanwezigen op dat moment zeer gewaardeerd. Kortom weer een waarde- en sfeervolle Donateursdag, waardoor ook wij weer geënthousiasmeerd werden om steeds uw bezoek aan ons museum zinnig, functioneel en actueel te houden.

Suppoost in het Sleepvaartmuseum

De redactie van de Nieuwsbrief vroeg laatst aan de suppoosten of iemand eens een stukje zou kunnen schrijven over hun belevenissen. Omdat ze direct contact met de bezoekers hebben, zouden ze over hun ervaringen kunnen vertellen. Zelf vind ik dat nogal tegenvallen want je bent tenslotte ook druk bezig met geld, artikelen, apparatuur en het museum. Toch liet het me niet los en wil ik wel een poging wagen.

Op zondag 19 april 2015 draaide ik suppoost samen met Henk Ros. De openingstijd was vervroegd naar 11.00 uur omdat het museumweekend was. Om ongeveer 10.00 uur stapte ik thuis op de fiets. Vanuit Vlaardingen is het 35 á 40 minuten fietsen. Het was een frisse ochtend zonder zon. De straten van Maassluis waren uitgestorven op deze tijd van de dag. Na het binnengaan in het museum heb ik me gemeld bij de alarmcentrale en kon het museum geopend worden. Even later kwam Henk binnen. Ik was bezig om de apparatuur op de balie aan te zetten en de vlag uit te hangen. Het bleek dat er een speciale vlag aan de stok zat vanwege het museumweekend.
Henk had intussen de openingsprocedure in het museum uitgevoerd. Het bleef rustig op straat en er was geen kip te zien. Intussen bleef de speler in de radiohut doorspelen tot we het zat waren en uitgezet hebben zolang er geen bezoekers waren. Om precies 13.00 uur kwam er een echtpaar binnen. Nadat ze kaartjes hadden gekocht, gingen ze zonder verdere vragen te stellen de tentoonstellingszaal in. Kennelijk geroutineerde museumbezoekers. De kaartjes kostten speciaal tijdens het museumweekend slechts één euro. Buiten was het museumweekend aangekondigd op een A4-tje en ik heb daar de prijs aan toegevoegd omdat ik vermoedde dat veel mensen dachten dat ze gratis naar binnen mochten. In het verleden is dat inderdaad het geval geweest en zo is het museum wel eens bezocht door bijna 100 bezoekers. Deze middag waren het er nog geen tien.

Op 3 mei had ik wederom suppoostdienst met Henk Ros. Het was nog steeds erg koel buiten en daarom hielden we de deur dicht. Die middag zijn er 8 bezoekers geweest met museumjaarkaart. Als er dan ook nog niets uit de winkel wordt verkocht dan heb je geen omzet maar wel aanspraak. Ook al verdient het museum tijdens een openingstijd niets, dan kun je toch een gezellige gastheer zijn voor de bezoekers.
Onder de bezoekers was een Engelsman die zeer geïnteresseerd naar de KOTUG-sleepboten keek. Vooral de ZP, SD en RT-systemen. Hij was sleepbootkapitein geweest en kende die systemen. Hij vertelde dat hij al zes jaar in Hoogvliet woonde en voor een bedrijf werkte in de haven. Hij sprak geen Nederlands, dat was voor zijn werk niet nodig. Hij wilde graag een kopie van de sleeptechnieken. Dat materiaal is niet voorhanden in het museum maar gelukkig lag er een folder van KOTUG in de zaal met het onderwerp

Lees verder op de volgende pagina

“rotortug” en nog in het Engels ook. Daar was hij blij mee want die techniek kende hij nog niet. Bij sluitingstijd bleek dat er 15 bezoekers zijn geweest.

Op zondag 17 mei draaide ik weer suppoost met Henk. Het was een zonnige dag en om 13.00 uur bij aankomst in Maassluis zag ik dat Jeroens ijssalon geopend was. Het begin van de zomer dus. De middag verloopt rustig met een redelijk aantal bezoekers en goed verdeelt over de openingstijd. Tegen vier uur kwamen er vijf meisjes van 15/16 jaar binnen en vroegen wat de toegang kostte. Toen ze dat vernamen, vonden ze het te duur en gingen weg. Ik was eigenlijk verbaasd dat vijf bakvissen belangstelling voor sleepboten zouden hebben en ik zei tegen Henk dat we ze best voor de laatste 20 minuten als speciale gast naar binnen konden laten gaan. Toen we het daar over eens waren, ging ik buiten kijken. Het was al een minuut of tien geleden dat ze het museum verlieten maar ze waren nog in de buurt. Op de kade bij de Furie stelde ik hen voor om als speciale gasten binnen te komen. Ze reageerden dolenthousiast. Onder dankbetuigingen als “Dank u wel meneer” gingen ze naar binnen. Tegen half vijf kwamen ze bij de balie staan en geïnteresseerd bestudeerden ze de winkelartikelen. Eén van hen kocht een magnetisch vuurtorentje en ze vertelde dat ze in Maassluis woonde en dat ze eerder in het museum was geweest met de school. Aangezien het sluitingstijd was, hebben ze het museum snel verlaten.
Uit dit korte gesprek heb ik geconcludeerd dat ze haar vriendinnen iets wilde laten zien wat typisch is voor Maassluis, nl. de haven en het museum. Tot slot kun je zeggen dat ook bij jonge mensen het maritieme verleden van Maassluis in het achterhoofd blijft zitten als ze een keer kennis hebben gemaakt met het museum. De suppoost speelt ongetwijfeld een belangrijke rol in dat proces.

Niek Mesker

Morse decoder

Recent is de gereconstrueerde radiohut van de sleepboot ZWARTE ZEE in het Nationaal Sleepvaartmuseum uitgebreid met een Morse decodeer apparaat.
Ook op het ss. ROTTERDAM in de Maashaven is onlangs een dergelijk apparaat geïnstalleerd. Deze decoder is aangesloten op een originele historische seinsleutel, naast de twee al bestaande seinsleutels. Ook kan er een z.g. keyer, ook wel Lambic keyer genoemd, op worden aangesloten. Een dergelijk exemplaar heeft het museum echter nog niet in haar bezit.

Men kan gebruik maken van twee typen in de praktijk veel toegepaste seinsleutels, te weten de handsleutel (alom bekend als Junker sleutel) en voornoemde Lambic sleutel.

Op de foto is te zien dat de decoder een display heeft. Seint men met de historische seinsleutel een tekst in morse, dan worden deze tekens omgezet in normaal schrift. De tekst verschijnt op het schermpje, seinfouten of onduidelijk seinschrift worden zichtbaar door een # per geseinde fout.

De doelstelling van deze Morse decoder is tweeledig: Oud-radiotelegrafisten en mensen met voldoende kennis van de morse code, kunnen hier controleren of hun morse seinschrift voldoende waarneembaar is overeenkomstig de punt/streep lengten en de verhouding daarvan. Maar ook kan de leek zich hier bekwamen in de morse code door de aanwezige instructies goed te volgen en aan de hand van de morse codekaart bijvoorbeeld de eigen naam te seinen. Deze instructies kunnen worden geraadpleegd in maar liefst 10 talen! Want we willen natuurlijk graag dat ook buitenlandse bezoekers kennis kunnen nemen van de decoder en bij geringe kennis van de Morse code, zelf in waarneembare Morse tekens kunnen seinen. De instructies zijn in de volgende talen beschikbaar: Nederlands, Engels, Duits, Frans, Spaans, Italiaans, Portugees, Pools, Turks en Chinees; ook gaan we proberen de tekst in het Japans te laten vertalen (er staat nu alleen in het Japans:
“Sorry, nog niet beschikbaar, under construction!”

Met dank aan de Stichting Historisch Materiaal Radio Holland / Hans van der Pennen (tevens vrijwilliger bij het Nationaal Sleepvaart Museum).

BIS update

Het Bezoekers Informatie Systeem BIS bevat inmiddels informatie en beeldmateriaal over meer dan 500 sleepboten. Dit jaar nog wordt de doorgroei naar 750 schepen verwacht. Die extra 250 staan momenteel ook al in BIS, maar daarvan zijn de gegevens en/of het beeldmateriaal nog niet compleet. Van ieder schip worden in het BIS systeem de historie, technische bijzonderheden, foto's en eventueel films getoond.

Nadat vorig jaar fase 1 was bereikt, nl. het invoeren van de gegevens van alle schepen, waarvan het museum over een model beschikt (ruim 200), is nu dus een flink gat geslagen in de opgaaf van fase 2, de invoering van alle Nederlandse haven-sleepboten, die na de tweede wereldoorlog zijn ge- of verbouwd. Fase 3 volgend jaar betreft de Nederlandse motor-zeesleepboten, die rond en na WO II zijn ge- of verbouwd. Deze verzameling is ook al gedeeltelijk in BIS aanwezig.

Tussendoor worden alle schepen, waarvan een model of een afbeelding wordt getoond op de tentoonstellingen, ook in BIS opgenomen.

Omdat het BIS een systeem is van het Nationaal Sleepvaart Museum, met de nadruk op *Nationaal*, hebben de daarin opgenomen schepen normaliter een relatie met Nederland (of de vroegere Nederlandse gebiedsdelen). Dat betekent dat zij onderdeel uitmaken van een Nederlandse rederij (die op haar beurt best een dochter kan zijn van een buitenlandse moeder, bijvoorbeeld ALP), dan wel de Nederlandse vlag voeren of, en dat komt steeds meer voor, voor langere tijd in Nederland opereren. De scheidslijn is niet altijd scherp te trekken. Maar we gaan uit van het standpunt dat het bij twijfel geen pijn doet het schip toch in BIS op te nemen.

Betreffende de betrouwbaarheid en volledigheid van de informatie in BIS moet echter de volgende kanttekening gemaakt worden: deze is helaas soms niet correct, omdat de bronnen daarover niet duidelijk zijn of elkaar zelfs tegenspreken. De beheerders van het systeem verzoeken daarom een ieder die denkt dat er m.b.t. een schip in BIS sprake is van onjuistheden of onvolkomenheden, deze via het emailadres van het museum aan te melden.

Momenteel wordt door de firma Dubbelklik in samenwerking met onze automatiseringsmensen onderzocht op welke wijze het zoeken in het systeem versneld kan worden. Door de toenemende hoeveelheid informatie wordt de database enigszins trager.

Inmiddels zijn de QR codereaders (tablets) ontdaan van hun stuurwielen. Gebleken is namelijk dat bezoekers herhaaldelijk hebben aangegeven dat het maar lastig manoeuvreren is met zo'n zwaar stuurwiel. Hans van der Pennen heeft de tablets onlangs voorzien van een mooie aluminium behuizing, zodat deze nu veel gemakkelijker in het gebruik zijn.
De suppoosten van dienst zullen aan de bezoekers vragen of zij interesse hebben om de informatie over schepen op deze wijze tot zich te nemen.

En zo ja, dan doen ze dat met plezier even voor.

PR nieuws

PR-team
Gezien de veelzijdigheid van PR activiteiten is er voor ons museum een PR-team in het leven geroepen. Hierin hebben Maarten Helwig, Leo Kischemöller, Kees Noevers en Wim de Snaijer zitting genomen.
Wim vertegenwoordigt het PR-team in het bestuur.
Het PR-team wordt daar waar wenselijk ondersteund door Paul Alers en Rien Vergeer.

De website
Het aantal bezoekers van de website neemt gestaag toe. September 2015 was de maand met het hoogste bezoekersaantal tot nu toe, het dubbele van de bezoekers in de eerste jaren na de start van de website op 6 maart 2009. De gemiddelde duur van een bezoek aan onze website blijft vrij stabiel op bijna 5 minuten.

Statistische gegevens NSM website:

- in voorjaar 2011 de 50.000ste bezoeker
- in najaar 2013 de 100.000ste bezoeker
- in voorjaar 2015 de 150.000ste bezoeker
- volgend jaar zomer verwachten wij de 200.000ste bezoeker!

Gezocht: klusjesman

In het sleepvaartmuseum beschikken wij over een groot aantal vrijwilligers en zij spannen zich in op verschillende gebieden waardoor wij al meer dan 35 jaar ons pareltje in Maassluis draaiende kunnen houden. Maar in dat grote bestand van vrijwilligers missen wij iemand die als klusjesman ons zou kunnen helpen. Hebt u interesse dan kunt u altijd bellen of e-mailen en wij hopen U na een goed gesprek in te kunnen lijven!

Modelbouw

Onze vrijwilliger Piet van Roon is momenteel bezig om een model te maken van de ALP STRIKER.
Het model wijkt af van de traditionele vorm van een zeesleper en Piet toont hiermee aan dat hij heel wat in zijn mars heeft als modelbouwer!
In afwachting van de afbouw is het model tijdelijk in het Museum geplaatst.

Toezending NSM Nieuwsbrief per e-mail
Wilt u toezending per e-mail van de nieuwsbrief, dan kunt u zich hiervoor opgeven onder vermelding van uw e-mailadres via info@nationaalsleepvaartmuseum.nl.

Nationaal Sleepvaart Museum

Hoogstraat 1 - 3, 3142 EA Maassluis
tel.: (010) 5912474

info@nationaalsleepvaartmuseum.nl
www.nationaalsleepvaartmuseum.nl
F NationaalSleepvaartMuseum
t @Sleepvaartmuseu
IBAN: NL22INGB0004161700

Openingstijden:
zie onze website.

Gesloten:
maandag, Oude- en Nieuwjaarsdag,
1e Paasdag, 1e Pinksterdag, 1e Kerstdag en
tijdens het wisselen van tentoonstellingen
(zie info website).